

Gonda Ferenc (Budapest):
A magyar nemzet őskultúrájának a
története²⁷⁶

A honfoglalás előtti magyar történelem forrásai a görög és arab tudósoktól, uralkodóktól származnak, akik nem hatoltak be a magyar nép történetébe, leginkább egy-egy uralkodó vallás képviselői voltak, akik bűnnek és méltóságukon alulinak tartották, hogy a magyarság történetét tanulmányozzák és megismerjék. A krónikások és püspök meg szerzetes írók pedig a nyugati kereszténység diadalmas emberei, akikre nagyon is illik Schiller mondása: „Jaj annak, akinek történetét az őt túlélő ellenség írja meg.”

A honfoglalás előtti történetünk megismerését az nehezíti meg, hogy felkutatásában sok név szerepel, nemzetünk magyar nevét ugyanis csak Álmos halála után, Árpád vezér megválasztása után vettük fel, így az egyes jóhiszemű történetkutatók is tévútra jutnak a kutatások során.

Pálfi Károly ny. ref. tábori főesperes a valláskutatás során találta meg azt a vezérfonalat, amelyet követve eljutunk őseink történetének nyomvonalához. Pálfi Károly úgy látja, hogy történelmünk ott kezdődik, amikor több mint tízezer évvel ezelőtt az addig tengervízzel elborított terület száradni kezdett. A víztől elhagyott területre keletről mongol, délről pedig árja népek tódultak. E népek keveredéséből származtak a *turániak*.²⁷⁷ A turáni fajtában tehát kell lenni mindkét alapfajta testi és lelki tulajdonságaiból, nyelvében kell lenni mindkét fajta nyelvéből, és vallásában is mindkettő vallásából.

A turániak ősvallását még nem ismerjük, de a mongolokét igen. A mongol fajta fő képviselője a kínai, amelynek ősvallása *Konfucse* tanítása.²⁷⁸ A kínai nép mint egyedüli, öröktől fogva való hatalmat, az *Eget* tiszteli, amelyet ők *Tennek* vagy *tiennék* neveznek. Hiszik, hogy az emberek lelke haláluk után is továbbél. Haláluk után tiszteletükre tort rendeznek. A magyar nép is *Tennek*, *Ős-Tennek*, *Istennek* nevezi imádásának legfőbb tárgyát. Ipolyi Arnold közli, hogy Gömör megyében élt legtovább, és hogy ott a nép halotti tort tartott szerettei elhunytá alkalmával, és ételeket, italokat rakott sírjukra.

Az árják ősvallása ismeretes. Abban a korban, amikor az árják Turánban a mongolokkal keveredtek, ők is csak az *Eget* tisztelték, és *Úr*-nak nevezték. Ezt bizonyítja a görög *Uranos*, az egyiptomi *Oziris*, az ind *Azuras*, a német *Ur* és a nemzetközi *Azúr* (égszínkék) szó. Az *Ur* szó tehát az árja nép ősvallásából került a turáni, és így a magyar nyelvbe. És ahogy összeolvadt a mongol és az árja nép vére, úgy olvadt össze az ugyanazon fogalmat kifejező *Úr* és *Isten* szó *Úristenné*.

Ez az egyszerű ősvallás még *Turánban* kibővült a *Hold* és a *Kos* csillagzat tiszteletével. A turáni ugyanis pásztornép lévén, nagyon fontos volt ránézve, hogy éjjel is lásson és a nyáját az oroszlán, tigris, párduc és farkas támadásától megvédje. Ez okból jötevéjét látta a *Holdvilágban*. Az égen a *Kos* csillagzat vált szimbólummá, és istenként tisztelték. *Firduzi* a „*Sahnaméban*” írja: a turániak szőnyegekbe félholdat és kosfejet szőnek. Díszmeneteiken elől kék zászlót (az ég szimbóluma) visznek, amelyet a félhold ékesít, és fejedelmük trónjának lábait is kosfejek díszítik.

²⁷⁶ *A Második (Zürichi) Magyar Őstörténeti Találkozó Előadásai és Iratai*. Ungarisch Historischer Verein Zürich, Zürich, 1993. pp. 45-51. ISBN 963 02 8926 2 <https://mek.oszk.hu/06400/06487/06487.pdf>.

²⁷⁷ Gonda a mai Kaspi-tengeren túli Turáni-alföldre gondolt, de az újabb – genetikai és egyéb – kutatások szerint ez a megállapítás a Kárpát-medencére is igaz lehet, de több tízezer évvel korábbra vonatkozólag. Akkor pedig a népi és műveltségi adatok, viszonyok későbbi általa tárgyalt fejlemények szintén ide köthetők. – *A szerk.*

²⁷⁸ A Káspin túli területről az olvadékvíz – a jégkorszak végén – évezredekkel korábban eltűnt, minthogy *Konfucius* (Kr. e. 551–479) fellépett. – *A szerk.*

A Kos és Holdvilág imádását bizonyítja az a tény is, hogy amikor a turániak egy csoportja, a mai magyarság-ős elhagyta Turánt és a régészet megállapítása szerint Kr. e. 8000 körül a Kaukázuson át Szíriába költözött, birodalmát ott a Kos és Holdvilág országának (Kus és *Havilah* a Bibliában), magát pedig Kosnak nevezte.

Végül Kr. e. 5100 körül, amikor az árjak egy csoportja Egyiptomban összeolvadt az ott talált kosiakkal, a kosfejet a karvalymadár nyakára illesztve, ezt az egyesített állatképet az új nép szimbólumává tette, a félholdat pedig a tautóból rövidített Tot isten testén fejtül alkalmazták.

Mindezek alapján kétségtelen, hogy a magyar ősvallás Turánban, a fejlődés második fokán, az *Ég*, *Hold* és *Kos* csillagzat imádásában és a megholtak lelkének és emlékeinek tiszteletében állt.

Kisázsiai népek elnevezése

Az Egyiptomba húzódott árjak békésen összeolvadtak az ott talált kosiakkal. Ezért nem adtak nekik csúfnevet, hanem elfogadták a kosi elnevezést „hiksos” alakban.

A mezopotámiai és dél-szíriai-palesztinai árjak azonban, mivel hosszabb időn át hadilábon éltek a kosiakkal, mindenütt csúfnevet adtak nekik. Így a Tigris és Eufrátesz völgyében elnevezték őket *akkádoknak*, azaz istenteleneknek, és szumiroknak, azaz műveletlen szamaraknak. Palesztinában *kánaánitáknak*, azaz síkföldieknek, *amelitáknak*, azaz istenteleneknek, sőt egy helyen a Bibliában (Bírák 8.) tévesen *midiánitáknak*. Legfontosabb azonban a puna név, amelyet a córiak és a sajdaiak, azaz a föníciaiak adtak a kosiaknak. A puna szót maguktól a kosiaktól vették a föníciaiak, amely az osztják nyelvben ma is él és szőröst jelent. A magyar nyelvben pun vagy finn alakban maradt fenn.

A kosiak viszont az árjakat nevezték el. Mivel ők a hét bolygóról vagy annak valamelyikéről nevezték el magukat, hét-isten imádóknak: *hittotáknak* nevezték.

Zarathustra

Kr. e. 5200 körül nagy világesemény történt Iránban. Zarathustra néven vallásalapító lépett fel, aki az addig uralkodó természetimádás és a már akkor kifejlődött és elhatalmasodott papi kaszt ellen az árja népet és királyát egy új, alapjában véve egyistenhívő vallásnak igyekezett megnyerni. Zarathustra hosszas küzdelem után elérte, hogy a nép egyik része Visztapsza királlyal együtt elfogadta az új hitet, és a régi vallás híveit a papokkal együtt kiverte a Perzsa Birodalomból. Az Iránt elhagyó árjak egyik csoportja Indiába, a második a Kaszpi-tenger partján az Urál és Volga folyón át Európába, a harmadik csoport a Tigris és Eufrátesz völgyébe vonult. Ez utóbbi terület akkor már háromezer év óta a kosiak birtokában volt, akik most a feljük áramló irániakat igyekeztek visszaszorítani, de csak a Kebar folyónál tudták feltartóztatni. A megállásra kényszerített irániak egyik része ott megtelepedett, és mintegy négyezer évi küzdelem után összeolvadt a kosiakkal. A másik része átkelt az Eufráteszen és Dél-Szíria, Palesztina hegyvidékén, kis része Egyiptomba vándorolt. A korábban odaköltözött kosiak pedig helyükön maradtak az alföldi lapályokon.

Az Iránban maradt Zarathustra-hívek vallásukat világvallássá igyekeztek tenni, s e célból hittérítőket küldtek a szomszéd népekhez, így a kosiakhoz is. A kosiak katonailag gyengébbek lévén az irániaknál, elfogadták a hittérítőket.

A zend vallás lényege: a világban örök idők óta két hatalom él: a világosság és a sötétség, vagy a jó és a rossz. Ahura Mazda és Arimán,²⁷⁹ az Élő Böles és az Erős Ember. E két hatalom állandó harcban áll egymással. De a harc nem egyenlő esélyű, mert bár Arimán

²⁷⁹ Alább Gonda az ármány szavunkkal azonosítja. – A szerk.

képes megrontani Ahura Mazda sok teremtményét és ideiglenesen megghiúsítani annak sok üdvös célját, az Élő Bölcs végül mégis mindenben diadalmaskodik, Arimán pedig elbukik.

A lelkek preegzisztenciával bírnak, azaz már megtestesülés vagy születés előtt élnek: már akkor Ahura Mazda vagy Arimán pártján állanak. Már születésekor minden ember predesztinálva van a jóra vagy a rosszra. Az érzéki világot és az első emberpárt Ahura Mazda teremtette (nagyjából úgy, amint azt az Ótestamentum is előadja), de Arimán a rossz angyalokkal és a rossz emberekkel abban fáradozik, hogy ezt a világot megrontsa. Ezért állandó a küzdelem az Élő Bölcs és Arimán, a jó és a rossz emberek közt. De a végén a rosszak mind legyőzöttek, a tisztító tűzbe vettetnek, ahol megbűnhődve és megtisztulván, ők is bevonulhatnak a *Dalhonába*, ahol Ahura Mazdával örök boldogságban élnek.

A gyakorlati életre nézve lényeges kérdés az, hogy a jó emberek harca miben nyilvánul meg. Zarathustra mondja: folytonos munkálkodásban, elsősorban a földművelésben, hasznos állatok tenyésztésében és a gyermekek gondos nevelésében. Viszont a rossz embernek csalhatatlan jele a henyélés, a paráznaság, a lopás és a hazugság.

Ebből a rövid összefoglalásból is látható, hogy a zend vallás nagy hatással van az ember földi életének és a nemzetek sorsának alakulására. Rendkívül előnyös az a tanítása, hogy az ember legfőbb erénye a föld szorgalmas művelése, mert ezzel a munka és a munkás becsét megvédi a kereskedő és hivatalnok gőgjével szemben. Egyúttal biztosítja a test egészségét és a család jólétét. Nem lehet eléggé kiemelni azt a dogmáját, hogy a bűn feltétlenül elnyeri büntetését. Ez az államra és a társadalomra egyaránt fontos figyelmeztetés.

Ehhez meg kell jegyezni, hogy nem ismer bűnbocsánatot a természet, nem ismer a történelem. Schiller szerint: „Die Weltgeschichte ist das Weltgericht.” (A világtörténet a világ felett kimondott ítélet.) Nem ismer bűnbocsánatot az állami törvény. Nem ismernek a költők. Goethe szerint: „Hier kein Markten, hier kein Handeln, wie Er es beging, er büst es. Singe keiner von Vorgebung.“ (Itt nincs vásári alku, ki miként vétkezik, akként bűnhődik. Bocsánatról ne szavaljon senki!)

Kétségtelen, hogy Zarathustra vallása nagy, nemes, magasztos és szent intézmény. De éppoly nyilvánvaló, hogy vannak nagy tévedései is. Így pl. amikor a bűnös emberről egyszerűen megállapítja, hogy a Sátán gyermeke, akit ki kell közöszni, agyon kell verni, nem veszi figyelembe azt a tapasztalati igazságot, hogy egyrészt büntetlen ember nincs, másrészt pedig olyan megrögzött gonosztevő is kevés akad, akin javítani ne lehetne. Végzetes tévedése Zarathustra vallásának az a nézet is, hogy a más vallásúak a gonoszok közé számítandók. De igaz, hogy a zend vallás tartalma csupa komolyság, erő, férfiaság és fenségesség. De ki van zárva köréből a virág, a bor, a dal, a derű, a szerelem és a költészet, amely fűszer nélkül nem egész a világ, nem teljes az élet, és nem vonzó a lét. S ha mindehhez hozzávesszük a kegyetlenséget, a türelmetlenséget, amely a zend vallásnak úgyszólván éltető levegője, – de egy szemernyi sem volt belőle a kosiak lelkében és jellemében, – akkor első tekintetre érthetetlen, hogyan tudták őseink a turáni egyszerű, ártatlan és derült világnézet mellett ezt a vallást felvenni. Azonban az akkori politikai helyzetük megadja a magyarázatot.

Ugyanis már háromezer éve éltek ott a kosiak egyszerűségben, igénytelenségben, háborítatlanul. A központi hatalom elgyengült. A népnek nem volt szüksége az uralkodó védelmére. A törvényt és igazgatást helyettesítette az ősi szokás. Általános unalom, tespedés jellemezte a közéletet. Kis népek környékezték, nem háborgatták. A nép hosszú időn át élvezte a béke áldásait.

Így történt azután, hogy amikor az árják rátörtek a Tigris völgyére, a szervezetlen, harcban gyakorlatlan kosiak védtelenek voltak. Az árják bizonyára elűzték vagy ki is irtották volna, ha Zarathustra hívei keletről segítségükre nem siettek volna. A kosiak így, a perzsák támogatásával meg tudták védeni magukat, és megvetették lábukat a Kebár folyó északi partján. De hálából fel kellett venniök a zend vallást.

A perzsa tanítók azután megszervezték a kosi népet. Megtanították Zarathustra törvényeire. Gondoskodtak arról is, hogy azok az életben meg is valósuljanak. A pásztor kosi népet megtanították, ránevelték, rákényszerítették a földművelésre. A henye pásztorélet helyett szántani, vetni, ásni, kapálni kellett. Megtanították fegyverfogásra, fegyverkészítésre. Megszervezték a közigazgatást, a bíraskodást. Az egész nemzet harcra kész, önvédelemre képes, dolgos nemzetté vált egy új kaszt, a papi kaszt vezetése mellett. Mint Ezékiel 27. mutatja, a föníciaiak tőlük toborozták katonáikat, amelyeknek pun volt a neve. A Földközi-tenger medencéjében nem a córi és a sajdai kalmár neve volt a félt és tisztelt, hanem katonájának, a punnak a neve. A punok védelme alatt telepedett Itáliába egy Córból kivándorolt kisebb népraj is, amely ott etruszk név alatt világtörténeti jelentőségre tett szert, amennyiben a római s így az európai kultúra forrásává vált.

A perzsa hittérítők Ahura Mazdát nem *Élő Bölcs*, hanem *Élő Való* szóval fordították kosi nyelvre. De ebből a kosi nép ennek első tagját, az *Élőt* használta, amelyet aztán hozzákapcsolt a régi istene nevéhez. Így jött létre a ma is használatos *Élő-Isten* szó. Ahura Mazda jelölésére az *Élő* szót az összes sémi nyelv is átvette. A szíriaiak „*Él*” és „*Eloh*”, a babiloniak „*Ilu*”, a többiek „*Allah*” formában.

A zend vallásnak sok emléke él nyelvünkben is, a magyar népköltészetben is. Bátran lehet állítani, hogy ennek a vallásnak nincs olyan személye, tárgya és fogalma, amely a magyarban megörökítve ne volna, így:

Arimán – Ármány, Ormánság
 Asa – Ácsa, Acsád, Ócsa, ács
 Andra – Endre, Endréd
 Ako – Ajka, Ukk, Ugod
 Armaiti – Imre
 Vohu – Vájna, Vajc, Vác, Fájsz, Vajszló, Viszló
 Szracsa – Rácsa, Rásony
 Amesa – Emese, Enese
 Spenta – Zenta
 Gájó – Ganya (az első kísérleti ember, akit Arimán megölt)
 Marathán – Maróth
 Sade – Szada, Szöd (Zend Avesta első része)
 Jasna – Jászó, Jósza
 Jima – Gyoma, Gyimes (a paradicsomkert királya)
 Masia – Mocs, Macsó, Mócsa, Macsa, Mocsolád (a bibliai Ádám)
 Masiana – Mosón, Muzsna, asszony (a bibliai Éva)
 Déva – Déva, Dévény, dévaj (a rossz)
 Csinvát – Csikvand (a híd a tisztítótűz felett)
 Azhi – Aszó, Aszód (a csábító kígyó)
 Dahak – Dáka (a csábító kígyó)
 Szaosiak – Szánk, Cen, Zanka (a szabadító)

Az alábbi történet is a zend vallás emléke. „Hetén vannak, mint a markotai ördögök.” Ez a mondás eredetileg így hangzott: „Hetén vannak, mint a marduki manók.” Ezt pedig az asszíroktól örököltük. Ők ugyanis a hét bolygót imádó vallásukba Ahura Mazdát és Arimánt is felvették. Az előbbit Marduk, az utóbbit *Tiamat* néven. A kosiaknak az a része, akik szomszédok voltak velük, átvették ezt a két nevet. Marduk emléke lett *Margitta*, *Mándok*, *Mányok* és *Monok*. *Tiamaté* pedig Gyimót és *Gyarmat*. De ezen kívül Tiamat, aki vaskarmokkal ellátott szörnyeteg volt náluk, akinek a feje csak két fülből, két szemből és egy karvaly csőrhez hasonló szájból áll, utóbbiból vasfogak állanak ki és viczorítanak. Ez nem más, mint a magyar *Vasorrú Bába*. De itt már nem árja szemmel nézve, hanem turáni felfogásban, inkább zsörtölődő vénasszony, mint a tagadás szelleme.

A Vasorrú Bába meséinek csak első két sora maradt meg épségben:

*Eccer vót, hun nem vót,
Tengeren is túl vót...*

Ez volt a magyar naiv eposz, amit a tudósok annyira keresnek.

Ebben a kétsoros szövegben van ütem, rím, gondolatritmus és alliteráció. Ez a két verssor tehát egy magasrendű költői mű minden kellékét mutatja. Tisztán látható belőle, hogy egy nagy nemzeti eposz része. Olyan volt, mint a Kalevala vagy a vele azonos magyar *Élő Való*. De a táltos kaszt kiirtása és az írott emlékeink megsemmisítése után az eposz széthullott, a nép pedig nem tudta a maga egységében megtartani, így nem maradt meg a nép emlékezetében. Később toldották bele a mesemondók az Óperenciás tengert (az Ober Enns-i részt). Ez újabb betoldás, amikor a magyarok az Enns folyó nevét megismerték. Egy magyar népcsoport helynevekben is megörökítette: Pápa, Papócz, Boba és Babare (Babarc), Baba szobra kétségtelenül órá emlékeztet. A Bakony-hegység északnyugati magaslatán, a Hajsza-Barna felett emelkedő *Papavára*-hegytetőn trónolt ő, ahonnan áttekinthette annak a magyar törzsnek a telephelyét, amelyik az ő nevét és kultuszát Elő-Ázsiából a mai hazába áthozta.

Ezzel kapcsolatban megoldódik annak a három *kabar* törzsnek a rejtélye is, amely Konstantin szerint az orosz síkságon csatlakozott a magyarokhoz. A szóban forgó *kabarok* ugyanis a *Kebár* – eredetileg a *Habár* – folyó melléki magyarok voltak, akik sohasem éltek a nemzet egyetemén kívül és a mai hazában a Bakonytól északra, Pápa körül telepedtek le. Ezt bizonyítja a *Rába* folyó elnevezése, amely nem más, mint a *Habár* folyó nevének fordítottja.

A zend vallás istenének nevét a kosiaktól a sémiták átvették, de magát a zend vallást csak egyetlen sémita törzs, az észak-palesztinai héber, vagy éppen a zend vallásról elnevezett *izraelita* nép. Nevében él a zend vallás istenének neve: *Élő*-izra pedig a magyar „harc” szó fordítottja. Ez történt Kr. e. 1000 körül. Ekkor az izraeliták végleg elszakadtak a déli, Juda országbéliektől, akik akkor Bal-imádók voltak.

A zend imák össze vannak gyűjtve a Zendavesta második részében, az úgynevezett Jasnában, amelyből a zsidó írástudók is átvettek 47-et, és a zsoltárokból helyezték el. A zend énekek dallamából sok fennmaradt a magyar népdalokban. E dalok gondolatai és a bennük nyilvánuló költészet a turáni fajtának, így az ebből származó kosi, azaz a magyar nép költészetének tízezer éves emlékei.

A zend istentisztelet második fő alkatrésze a tanítás volt, amely igen nagy anyagot ölelt fel. Kiterjeszkedett a földművelésre, a gyermeknevelésre, sőt még a csillagászatra is. Mert a papok, a hét bolygó imáadásának helytelenségét bizonyítani akarván, hirdették, hogy a csillagok nem élőlények, sem nem istenek, hanem az űrben lebegő testek, amelyeknek egyensúlyát az Élő Bölcs tartja fenn. A templomépítés felesleges volta nagyon kapóra jött a kosiaknak, akiknek kultúrájában az építészet sohasem volt első helyen. Még Jeremiás szerint is (Jer. 49.) pásztoraik sátrakban és kunyhókban, földművelőik és főembereik pedig sárházakban laktak. A mai alföldi építkezési mód akkor és ott, Szíriában keletkezett, és azóta a magyar népnek kizárólagos sajátossága maradt, amelyet tőle soha más nép nem vett át.²⁸⁰ Ez az építkezési mód az oka és magyarázata annak a feltűnő jelenségnek, hogy az elpusztult magyar városoknak Szíriától a mai hazáig sehol nyomuk nem maradt. Még Mezopotámiában

²⁸⁰ A vonaldíszes-kerámiájú, a Duna-vidéken és Közép-Európában elterjedt korai neolitikus kultúrát hosszú, téglalap alakú, cölöpszerkezetű ház jellemzi, vagyis a vonaldíszes kultúra ismertetőjegye a hosszúház. A legrégebbi 7500 éves hosszúház nyomait Füzesabony-Gubakút lelőhelyen és Torony község Nagyrét dűlő lelőhelyén tárták fel. A Balatonszárszó mellett feltárt telep 7000 éve épített 45 darab harmincméteres hosszúházból állt. Sőt 17 ezer éve itt már bőrrel fedett rúdsátorban laktak (a sztyepei jurta igen nagy visszalépést jelentett volna csupán ezer éve). (https://hu.wikipedia.org/wiki/Vonaldíszes_kerámia, https://eta.bibl.u-szeged.hu/2557/1/belvedere_jegyzetek, http://www.ace.hu/curric/elte-archeometria/irodalom/Magyar_regeszt_az_ezredfordulon.pdf.) – A szerk.

sem. De ennek nyomait Woolley kimutatta (Sir Leonhard Woolley: *Ur városa és az özönvíz*. Bp. Officina, 1943). A kőből és téglából épült királyi paloták alatt sárból és nádból épült házak nyomait fedezte fel. Tehát korábban, amíg a város és az állam kosi jellege fennállt, addig a királyi palota is sárból és nádból volt építve (mint Jeremiás is megerősíti). Woolley adataiból kitűnt, hogy a Perzsiából Kr. e. 5200 körül kivert árják egyik csoportja a dél-sineri kosi birodalomban helyezkedett el, és azt 1700 év alatt, 3500-ra megdöntötte, de közben apró városállamokra bontotta szét. De a kosiak (illetőleg szumirok) államalkotó felsőbbbségét elismerte. Ez volt a szumir korszak.

Kr. e. 3500 után, a néger szolgák révén bekövetkezett keveredés után, a sémita fajta, az asszírok vették át az uralmat. Kr. e. 1200 körül Mezopotámia északi része elszakadt Babilontól, és AsszírIA néven, Ninive fővárossal, nagy birodalommá fejlődött.

Woolley megtalálta a kosszobrokat, amelyek a királyi trón támaszául szolgáltak. Vagyis igaza van Firduzinak, hogy a turániak fejedelmei trónjának lábait kosfejek díszítik. Tehát a magyar trón nem ezer, hanem legalább nyolcezer éves. Woolley talált a királYSÍROKban holdat ábrázoló ékszereket, ami bizonyítja, hogy a turáni ősvallásban a Kos csillagzat és a Hold istentisztelet tárgya volt. Woolley rábukkant turáni eredetű zászló, hadiszekér és boglyakemence nyomaira, az utóbbi méhkashoz hasonlított. Kiderült, hogy Babilonban és Úrban ötezer évvel ezelőtt a munkásember fején hordta a terhet. Ez ősi magyar szokás.

Kr. e. 1200 körül – mint láttuk – Mezopotámia északi része elszakadt Babilontól, és AsszírIA néven, Ninive fővárossal, nagy birodalommá fejlődött. Az asszír és babiloni népnek azonos volt a nyelve és származása: árja, turáni, néger összeolvadásból keletkezett. De mivel az asszírokban több volt az árja, a babiloniakban pedig a turáni vér, a két nép szemben állt egymással. Az asszír magasabb termetével, telhetetlen földéhségével, embertelen kegyetlenségével nem tudott megbékélni az alacsony termetű, pompa- és vígasságkedvelő, könnyelmű, de emberséges babiloniakkal, sem a többi közeli szomszédal. Felszabadulásuk után hódításra gondoltak. Kr. e. 900 körül Babilonra, azután a damaszkuszi birodalomra vetették magukat. Majd a galileai hittita városok, köztük a héber-hikszosz, úgynevezett izraeliták ellen küldtek kisebb hadsereget, fő erejüket az Árpádi-, vagyis Kosi-birodalom ellen fordították. Kr. e. 728-ban IV. Salmanasár elsöpörte a Kosi-birodalmat a föld színéről. A kosiak a döntő ütközet után nem maradtak ezen a területen. Helyükbe a Kebar folyó jobb partjára telepítették a fogságba hurcolt izraelitákat.

A Szíriát elhagyó kosiak meggyengülve és teljesen letörve, az Ararát mögé, tehát arra a területre telepedtek, amelyet kétszáz évvel előbb testvéreik, a finnek elhagytak. Az Ararát és a Kaukáz sovány völgyeiben azonban a szíriai föld jóléte után menthetetlenül elpusztulnak, ha fajtájuknak egy eddig különvált és ezernyi viszontagságban megedzett ága hozzájuk nem csatlakozik. Ez az ág a magorok vagy magyarok népe volt.

Magorok-magyarok

Honnan ered a magor szó? Ki volt és hol élt az a nép, amely ezt a nevet viselte? Erre nézve egyetlen forrás Jeremiás könyvének 20-ik része. De még itt sincs róla egyéb adat, mint hogy e név kiejtése rémülettel volt egybekapcsolva. Ezt a népet megtaláljuk Beth-Sean, vagy mint a lakosság a maga városát nevezte, Becse város polgáraiban (lásd: Tristam H. B.: *The Valley of the Jordan. Sunday at Home* 1866. szeptember 1, 8. és 15. száma; továbbá ugyanattól: *The Sea of Lot, Sunday at Home* 1866. április?., 14. sz.).

Ha most már tudjuk, hogy a becseiek voltak azok, akiktől a zsidók annyira féltek, vizsgáljuk meg, hogyan jutottak ők a magor névhez.

Beth-Sean, a nyugalom háza, amint a neve is mutatja, eredetileg hittita város volt. De amikor lakói rémületbe ejtették a közeli és távoli vidékek népeit, akkor már kánaániták, azaz

kosiak éltek benne. Kr. e. 1200 körül egy földrengés alkalmával Szodoma és Gomorra városára a Holt-tenger vize rázúdult. Az altalaj vulkanikus, a repedésekből kénes meleg víz tört elő. Gomorra mai talaja igazolja a Biblia azon állítását, hogy ez a hely a sóáradat előtt valóban rendkívül termékeny volt. Mivel Gomorra és a szomszéd községek várfalakat nem építettek, csak úgy tarthatták fenn magukat, ha állandóan harcra készen állottak.

Szodoma értelme a már idézett oxfordi bibliai segédkönyv szerint „sütő”, Gomorráé pedig „gyönyörű”. Az onnan hozott helynevekből lett Gömör, Gyömöre, Gyömrő nevű községünk. A sémiták Gomorra lakóit „gomarimnak”, vagy kissé elferdítve „magorimnak” nevezték. Ilyen alapon semmi különös nincs abban, hogy a zsidók és a hittiták a gomoriakat gomornak, magornak is nevezték. Végül is a gomoriak a magir nevet vállalták. Az említett csapás után a Jordán torkolatánál lakó magorok, elvesztvén a megélhetésüket biztosító földet, megindultak észak felé. Közben Beth-Sean hittita városnál megállapodtak, megostromolták, bevették, és benne megtelepedtek.

A Jordán völgye, amelyet akkor Baka völgye néven ismertek (lásd a 84-ik zsoltár héber szövegét), a Genezáret-tótól a Holt-tengerig kopár, terméketlen sivatag, mert felszínét vastag bazaltréteg borítja. Ilyen terméketlen sivatag Beth-Sean környéke is, ahol a magorok nem remélhették, hogy földművelésből megélhessenek. De volt előnye is. A város a Baka völgyének azon a pontján feküdt, ahol a Jezrésli-völgy a Jordán völgyébe torkoll. Innen könnyen elérhetőek a föníciai, a filiszteus, a hittita és a zsidó városok. Azon felül van itt gázló, amelyen át híd és hajó nélkül meg lehet közelíteni Damaszkusz és Basán gazdag vidékét. Hadászati, kereskedelmi és rablási szempontból tehát Beth-Sean központja volt Palesztinának.

Mózes, Józua és a Bírák könyvei számos helyen említik a kánaánitákat, amelítákat és midianitákat, akik alatt mindig a becseieket kell érteni. A zsidóknak a magorok iránt táplált eme félelmetes gyűlölete még elvonulásuk után 700 évvel is élt, mert az Újtestamentum (Jel. 20-8) ilyen indulattal telt Góg és Magóg iránt.

Más oldalról a becseiek hőstetteiről értesültek a rokon kosiak is, akik előtt nevük fogalomná vált, és így tisztelték azokat, akiket nagyra tartottak. Becs, becsület, megbecsülés: ezek a szavak akkor kerültek magyar nyelvünkbe.

A bibliai elbeszélések a magorokkal kapcsolatban öt vezér vagy király nevét említik: Agag, Góg, Magóg, Zeba és Zalmuna. Mind az öt név él a mai hely- és családnevekben: Agag emléke Gagy, Magyar; Gógé a Góga, Gégánfa, Kóka, Gogyor; Magógé Magócs, Mágócs, Nágócs; Zebáé a Szob, Zebegény, Zsebi, Zsebeháza; Zalmunáé pedig Zólyom, Zenlin, Zimony, Somló, Zámoly és Zéma hely- és családnévben.

Hogy milyen hírük volt a becseieknek Palesztinában még elköltözésük után 400 év múlva is, azt mutatja az a tény, hogy amikor Nagy Sándor Palesztinát elfoglalta és Beth-Seant az ottani görög közigazgatás székvárosává tette, azt *Skythopolisnak* nevezte el.

Végül: amikor Salmanasár az árpádiak legyőzése után Izraelország ellen fordult és ennek fővárosát, Samáriát ostrom alá fogta, a becseiek azonnal megértették, hogy szabadságukat alacsonyabb létszámuk miatt többé ők sem védhetik meg. Elhatározták, hogy elhagyják eddigi dicsőségük színhelyét és csatlakoznak a kosi anyatörzshöz, amely akkor már az Ararát és a Kaukáz között élt. Mielőtt azonban útra keltek volna, csatlakozásra szólították fel a Sári- és Akkói-síkságon, valamint Basánban és Dél-Júdeában élő testvéreiket is. Ezeknek nagy része egyesült a becseikkel, és csatlakozott a kosiakhoz.

A Palesztinában visszamaradt kisebbségről tudjuk, hogy még a Kr. e. 2. században is élt és védekezett a zsidókkal szemben, akiket az akkor szerkesztett Mózes V. könyve a kánaániták kiirtására buzdított.

A magorokkal egyesült kosi birodalmat az elő-ázsiai Ararát (Napisten) királyságának nevezték. Maga a kosi nép a föld mostohasága miatt Böszörménnek (Bösz Arimania) nevezett, Kars, Karas, mai Kőrös nevű volt.

Babilon eleste után, mialatt Dárius perzsa király Lydia meghódításával volt elfoglalva, a magorok elvágták a birodalommal való összeköttetést, és elfogták a hadsereg számára küldött élelmet és minden egyéb hadi szükségletet. A király ezen felingerülve, seregével Kr. e. 515-ben a magorok megfenyítésére indult, de tőlük vereséget szenvedett, egész hadserege megsemmisült. De volt annyi ereje és ideje, hogy kincsét elássa. ***Azért keresi a magyar nép Dárius kincsét máig.*** Nagy Sándor is harcolt ellenük Kr. e. 280 körül. 80 évvel később, a Nagy Antiochustól elszenvedett vereség után, átkeltek a Kaukázuson.

Ungur

A kosiak nem vándoroltak összevissza a Szarmata-síkságon, és nem vándorlás közben keresték a letelepedésre alkalmas helyet, hanem azt már a kaukázusi hazában kijelölték. Hírnökeik, kémeik és kalandozó csapataik már jóval a költözködés előtt kerestek alkalmas, folyók és hegyek által védett területet. Ez a hely mintegy 80 ezer km² területű háromszög, melyet két oldalról egy-egy folyó, a harmadik oldalról pedig magas hegy határol. A nagyobbik folyót a táltosok főistenükről, Kámánról nevezték el, a kisebbiket Bélről, a hegységet pedig Uralnak nevezték. Lakói szintén turáni eredetű ungur (ung-i) nép volt, amelyről a nyelvészek annyit beszélnek és – helytelenül – a magyarral azonosítják. Ez a nép kétségtelenül létezett. De nevét sem a Biblia, sem az elő-ázsiai népek nem jegyezték fel, és így nem lehet azonos sem a magyarral, sem a kosiakkal.

A kosiaknál minden korban az volt a szokás, hogy a király (a vezér) a szó szoros értelmében maga vezette seregét a csatában. Ezért valószínű, hogy a Nagy Antiochusszal vívott küzdelmekben a kosiak királya a család férfitagjaival együtt elesett. A fej nélkül maradt nemzet ezután kezdett tárgyalásokat az ungurokkal és azok királyával. A tárgyalások eredménye az lett, hogy a két nép békésen társult egymással. A kosiak elfogadták fejüknek az ungurok királyát, egyúttal elhagyták a kosi nevet, amelynek már értelme vagy jelentősége úgyszemint volt, és ettől kezdve a társult, vagyis az egyesült nép mindaddig ungunak nevezte magát, amíg az uralkodó család kihaltával a magyar törzs vezérét, Árpádot nem választotta vezérévé.

Ezek ismeretében válik érthetővé, hogy a magyar népet az oroszok vengernek, a németek ungnak nevezik.

Az uráli hazában talált unguroknak nagyon kis számú népnek kellett lenniök, mert hamarosan úgy beolvadtak a turáni testvérnépbe, hogy még mint törzsszervezet sem tudták népségüket a mai hazába átmenteni. Az ungurok ily mértékű beolvadását magyarázhatjuk kis számukon kívül a kosiak nagyobb műveltségével és táltosaik erős szervezetével és hatalmával, akik a két népet össze is telepítették és vérségileg eggyé olvasztották.

Az egyesült ungurok mintegy ezer évig éltek az uráli hazában. Mindig vágytak vissza Szíriába, ahol a termékeny folyóvölgyekben a földművelés könnyebb volt, az állattenyésztés is kedvezőbb volt, mert az év minden szakában az állatok szabadon legelhettek, míg az uráli hazában a tél megnehezítette az ottlétet. De a fejsze, kapa és kasza megedzette a kart. Keményebbé, ellenállóbbá vált a nép. A tél a meleg otthonra utalta őket. A családi élet bensőségesebbé vált. Ezen évek alatt a 300 ezernyi nép létszáma megtízszereződött, három millióra duzzadt. Ez a haza szűk lett számukra, de hova menjenek? Az elő-ázsiai helynevek fenntartása bizonyítja, hogy az ungurok mindenáron Szíriába akartak visszamenni. De előbb az arabok, majd a törökök erősebb hadiszervezete ezt nem tette lehetővé. Azért utoljára olyan földet kerestek, ahol Szíriához hasonlóan hosszú a nyár, derült az ég és búzát, füvet és szőlőt terem a talaj, Ezt a földet kalandozásaik közben meg is találták a Kárpát-medencében. De ez a terület légvonalban is kétezer kilométerre fekszik az Urál-hegységtől. Közben tekintélyes katonai szervezettel bíró kazár, szláv, bolgár, besenyő és kun államok állták útjukat.

A 8. században azonban a Kazár Birodalom hanyatlásnak indult. Utolsó háborúját 799-ben viselte az arabok ellen. Ezután védekezésre szorult. Ekkor egy előre nem látható változás következett be. A kazár király, a főnemesség és végül a nép egy része áttért a zsidó hitre. A zsidó erkölcs tan fő elve a honvédelem tekintetében a Prédikátor könyve 9;4-ben van körvonalazva, amely szerint inkább legyen az ember eleven kutya, mint döglött oroszlán. Ezért a kazár nép az új vallás felvétele után irtózott a katonai szolgálattól. Arab zsoldosokat fogadott határának őrzésére.

Mikor az ungurok az első arabot meglátták a határ gátján, elérkezettnek látták az időt a honfoglalás előkészítésére. Miután az ungurok az előkészületeket bevégezték, vagyis a vonulás irányát, útját, módját és idejét, egyszóval az egész tervet pontosan megállapították, Kr. u. 870 körül a lakosság kétharmada, mintegy kétmillió ember megindult, hátrahagyva a biztonság okából egymillió lakost, akik sikertelenség esetén fenntartják a régi hazát a maradványnak. Egy nehéz, kétezer kilométer hosszú útra indult kétmillió ember barmaival és mindennemű felszerelésével, lakott területen és harcias népeken keresztül.²⁸¹ Utat csak fegyverrel tudott magának nyitni. És bármennyire bízott is erejében és szervezetében, mégis, ismervén a hadiszerencse ingatagságát, számítani kellett arra az eshetőségre is, hogy ha az érdekelt népek összefognak ellene, kénytelen lesz visszafordulni. Ezért hagyta hátra a király e nemzet kisebbik részét, mintegy harmadát, hogy vele a régi hazát biztosítsa. A vonulás megkezdését diplomáciai tárgyalások, sikertelenség esetén harcok előzték meg. Ha az út egy-egy szakasza biztosítva volt, akkor az első törzs megindult, és elment a kitűzött célig. A második elfoglalta az első elhagyott szállását, a harmadik a másodikét, és így tovább. Azért mondja Bölcs Leó, hogy a magyarok törzsekre szakadozva nagy területen vannak elszéledve. A kazár falvak elnéptelenedése nagy előnyt jelentett. E tervszerűség következtében csak az első – minden valószínűség szerint a magyar – törzsnek volt nehéz dolga, mert neki kellett utat törni.

Ez a szétterjedtség felbátorította a kazárokat, kunokat, besenyőket, hogy időnként rárcsapjanak az egyik vagy a másik törzsre anélkül, hogy a többi törzsnek be kellett volna avatkoznia. A törzs egymaga elegendő volt a védekezésre. Jellemző, hogy még a vándorlás ideje alatt mind a görög, mind a német császárság kereste a magyarok szövetségét, mert akkor a magyar volt a Szarmata-síkság leghatalmasabb nemzete és legegészségesebb államszervezete.

Ibn Rusta hírszerzője 885-ben a magyarokat a Don mellett találta, Szt. Metód pedig 890-ben a Duna torkolatánál. Tehát 889-ben már felfejlődtek a Kárpátok vonalánál.

Közben *Álmos*, az ungar király meghalt. Valószínűleg Ungvárt temették el és nevezték el róla ezt a helyet. A vezetést a magyarok vezére, *Árpád* vette át, aki Vereckénél, legidősebb fia, Levente, pedig az Al-Dunánál állt, míg a Keleti-Kárpátok összes hágójával szemben egy-egy kisebb csoport helyezkedett el. Az egységes támadás megindultával a bolgárokkal szemben álló Leventének volt a legnehezebb helyzete. Súlyos harcok közben elesett.

A honfoglalókat a Kárpátokig az ungarok szakrális királya, *Álmos* vezette. A halálával kapcsolatos mondák arra mutatnak, hogy szakrális fejedelem volt. Utóda, – és nem fia – *Árpád*, a magyarok katonai vezetője lett. És így a honfoglalók jellege alaposan megváltozott.

A honfoglalás

²⁸¹ Ez a valószínűség még mai eszközökkel sem lenne kivitelezhető. Mások közelebbi, a szomszédos területekről indították. (Pl. Padányi Viktor: *Dentu-Magyarica*. Turul Kiadó, Veszprém, 1989). A szintén a képzelet birodalmába tartozó szíriai terület az Uráltól még messzebb van. Ha pedig a honfoglalásnak nevezett hadmozdulatok Anonymusnál szereplő távolságait összeadjuk, még valószínűtlenebb szám, 32.666 km jön össze. – *A szerk.*

Vereckétől az Al-Dunáig egységes parancsra vonult be a Kárpátokon a honfoglaló hadsereg. Mihelyt a Duna mellett vonuló csoport túlhaladt a Kárpátokon, azonnal megkezdte a települést. Amerre ez a csoport vonult, mindenütt ott találjuk Becsét, a Jordán-völgy egykori híres és dicsőséges városát. Nagybecskerek,²⁸² Kisbecskerek,²⁸³ Törökbecse,²⁸⁴ Óbecse,²⁸⁵ Újbecse,²⁸⁶ Szigetbecse,²⁸⁷ Becsehely.²⁸⁸ A vereckei csoport becsei különítménye pedig, amely Árpád testőrsége volt, Tiszabecsen és Bessen telepedett le. A két csoport Csepel szigeténél találkozott, és kétségtelen, hogy Árpád Szigetbecsen ütötte fel sátorát, és ez volt a Magyar Birodalom első székvárosa.

A honfoglaló magyarok az elfoglalt helyeken letelepedve új nevet adtak telephelyüknek.²⁸⁹ Egy részüket a táltosok nevezték el. A hét istenről elnevezett nagyszámú község nemcsak azt tanúsítja, hogy azok mindegyikében egy-egy isten oltára, szobra, esetleg temploma állt, hanem azt is, hogy sok föld lett a táltosoké.

Ra isten tiszteletét bizonyítja: Rad, Rád, Rada, Radanovac, Radna, Ráth, Rátót.

Hold isten emlékét hirdeti: Holdvilág, Hódas, Hódosfalva, Hódmezővásárhely, Hódasz.

Kedd-nek szentelt helyek: Tardoskedd, Göd, Gyüd.

Bál-imádás emléke: Bálványos, Bél, Bélád, Magyarbél, Bélapátfalva, Bakonybél, Ipolybél, Pálmonostor, Felsőpél.

Adón isten nevét viseli: Dunaadony, Tiszaadony, Éradony, Nyíradony.

Istár, illetve Östör isten nevét viseli: Alistal, Fölistal, Asszonyfa, Asszonyfalva, Eszterháza.

Kaman emlékét őrzi: Kamon, Kalmánca.

A községek elnevezésénél megemlékeztek a táltosok az ősi Kos istenről és a birodalom régi nevééről, így kapta nevét Kocs, Kocsard és Kösd.

A táltosok azonban nemcsak a zend és főníciai vallás alakjait örökítették meg a helynevekben, hanem áthozták Elő-Ázsia városainak, tartományának, folyójának, helységének és főembereinek nevét is, így:

Abana	Abony		Arras	Arács
	Aba		Bal-Salisa	Balsa
	Bana		Babilon	Bábolna
	Bán			Babony
Arad	Arad		Baka	Baka
Aramos (Orontés)	Aranyos			Bakony
Arba	Orbó		Bal-Kanah	Palkonya
Árpád	Árpád		Basan	Bacsán
Árvad	Árva			Bácsa
Béyle	Béllye			Bács
	Bénye			Bócsa
	Böny		Belka	Bilke
Bered	Pered		Ebál	Ipoly

²⁸² A XIV. században alapították. – *A szerk.*

²⁸³ A XIV. században említik először Pechkerekely néven. – *A szerk.*

²⁸⁴ A XIV. században említik először. – *A szerk.*

²⁸⁵ A XIII. században említik először. – *A szerk.*

²⁸⁶ Ez Törökbecse másik neve. – *A szerk.*

²⁸⁷ A XIII. században említik először. – *A szerk.*

²⁸⁸ A XIII. században említik először. – *A szerk.*

²⁸⁹ Avagy megtartották annak az őshonosok által adott ősi nevét. – *A szerk.*

	Parád	Ekron	Eger
	Boród		Regőc
	Bród		Regede
Beth-Horon	Bodrog	Gaba	Kaba, Kab-hegy
Beth-Lechem	Bethlen	Galgala	Galga, Galgós
Beth-Sán	Csány	Galilea	Galla, Gyalla, Gálya
Beth-Semes	Szemes	Gaza	Kaza
Beth-Peor	Perbete	Gennesár	Kenese
Bezek	Bezzeg, Peszek	Gerar	Gara
Bosra	Borsa, Bars	Geresa	Gerecse, Géres, Geresd
	Borsod	Gézer	Gecse, Gecser
	Borsava	Gileád	Kiliti
Budas	Bugac	Golan	Galanta
Charran	Garam, Karancs	Gomora	Gömör, Gyömrő, Gyömő
Csarak	Csarkó (Kaban)	Haleb	Halap
	Csanak	Hamat	Homod, Komadi, Komjat
	Csurgó	Hamoth-dir	Homoród
Cór	Csór	Heth	Hetény
Cun	Cun	Mamre	Monor
Dabbas	Dabas	Média	Mehadia, Medgyes
Demesk, Damaskus	Damóc	Maakah	Makó, Makád
	Demese	Mesech	Mecsek
	Dömök	Mishal	Miskolc
	Dömös	Mohács	Mohács
	Dömsöd	Nava (Basánban)	Nava
Dán	Dan, Dány	Paddan	Padany, Patonya
Dedan	Déda, Dada, Dad		Patona
Jordán	Járdán		Fadd, Fóth
Kades	Kajdacs		Patka, Pataj
	Gajdos	Pekod	Pákozdi, Pankota
Kala	Kal, Kálla	Parrán	Berény, Baranya
	Kalló		Berénd
	Kalocsa		Báránd
	Kalota		Beremend
	Káloz	Pisga	Pozsega, Pozsga
Karta	Harta	Ráma	Ruma
	Hartyán	Salca	Zsolca
Kerak	Kerka	Sajda	Csajta
	Gyergyó	Saleka	Szalók, Szalk
	Görgő	Ust-Urt	Huszt, Ózd, Üsti
Kir	Kér	Zabulon	Szabolcs, Szaplónca, Soponya
Kirjóth	Gyitót	Zarepta	Zalata
Lagas	Lugos		Zalatna
Libánon	Görgénylibánfalva		Szalanta
Lód	Lód, Lad		Szalonta
	Léta	Zebulon	Zemplén

	Széklőd		Cseplény		
	Cegléd		Csepel, Eplény		
Luz	Luc, Lazi	Zered	Szered		
	Losonc, Luzsok	Zereda	Szereda		
Samaria	Somorja	Ziph	Cip, Szepes, Szepezd		
Sáron	Sáró, Sarmas		Szepsi, Zsepcse		
Seba	Csaba	Zoár	Szaár, Szár		
	Sabac		Székzoárd		
Sela (folyó Palestina)	Sellye		Szekszárd		
	Salló	<i>Elő-ázsiai személynevek</i>			
	Csallóköz				
	Zala, Zilah				
Sagun	Zagon				
	Zákány				
	Záhony				
Sichem	Sümeg				
Sihor	Sukoró				
Sin	Sin				
	Szinna				
Sodoma	Szatmár			Baladan	Balaton
	Sütő			Gaal	Gal, Galos
	Szatymaz			Hadad	Hadad
Sur	Surány			Ladan	Ladány, Letenye
Timnach	Tihany			Perez	Perecsény, Pétes
Tirzah	Tarcsa		Pereszlény		
	Tarao	Teres	Teresva, Derecske		
	Tarcal	Unni	Uny		
Tob	Tab	Zemira	Szemere		
	Dab, Dobj				
Uz	Uz				

De nemcsak a községek, hanem azok határrészeinek vagy dűlőinek nevében is sok az ősvallási, őstörténeti adat.

Nyilvánvaló, hogy ez a gyűjtemény csak egy része azoknak a helyneveknek, amelyek Siriből származnak, de ebből is nyilvánvaló, hogy mindazon helyneveink, amelyek eredetét megfejtani nem tudjuk, Szíriából származnak. Tehát méltatlan az a gyakorlat, hogy minden megfejtethetetlen nevet szláv eredetűnek mondunk.

Ha a Szíriából áthozott földrajzi és vallási helynevek eloszlását a térképen megvizsgáljuk, tisztán áll előttünk, hogy nincs Magyarországnak egyetlen vidéke, zegezuga, amelyben ezeknek a neveknek valamelyikét meg ne találánk. Miután pedig bizonyos, hogy a helynevek honfoglalás kori települések nevei (mert nevüket az ellenséges érületű idegen papság tüzzel-vassal irtotta), kétségtelen, hogy a honfoglaló magyarság nagyszámú, hatalmas nemzet volt, amely rögtön meg tudta szállani az egész országot, Szlavóniát és a Morva-mezőt is beleszámítva. Ezt a tényt különben Bölcs Leó is megerősíti, mondván: a magyar nagyszámú nép.

Végül Erdélyről

Mit jelent az, hogy Barkut-széki? Azt jelenti, hogy Barkós főember területe. Éppúgy, mint Felszeg, Alszeg, amely alszék, felszék jelentést rejt magában. Tehát a szék szó tulajdonost jelent. Valaki a saját tulajdonán székel. A székel szó annyi, mint birtokol, birtokos.²⁹⁰ Eredetileg birtokol, ural. Ennek a szónak a mai alakja lakik, tartózkodik. A szókel szóból alakult ki a székelő, a székely szó. Annyi, mint birtokos, földtulajdonnal bíró szabad ember. Szemben azokkal, akiknek nincs kiosztott része a honfoglaláskor szerzett nemzeti birtokból. De mi a magyarázata annak, hogy a szék szó a magyarországi helynevekben is előfordul, mégsem székelynek, hanem gazdának nevezik a tulajdonost? Ez az eltérés onnan származik, hogy a hűbéri rend a magyarországi földműves alól hamarosan kirántotta a földet, a széket, amelyet ezután mint szegény jobbágy művelt, de a maga székének, vagyonának nem mondhatott.²⁹¹ Ellenben Erdély messze volt a hatalom központjától, így a hűbériség lassan, sokára ért oda, és a jogfosztás nem ért el oda.

Nyilvánvaló, hogy a székelyek nem ittmaradt nép a hunokból, hanem a honfoglaló magyarság része.²⁹²

A honfoglalás kori Európa műveltsége

Összehasonlítva Árpád Magyarországot Európa akkori államaival, joggal állíthatjuk, hogy népe műveltebb volt – a görögöt kivéve – Európa minden népénél, katonai és politikai szervezet tekintetében pedig – mint Csánky Dezső is megállapította – valamennyit felülmúlta. Árpád ugyanis legalább 400 ezer begyakorolt harcost tudott fegyverbe állítani. És ha olyan hódító vágy élt volna benne, mint Attilában, az Óceánig semmi sem tudta volna feltartóztatni. De mint a magyar nemzet története és jelleme mutatja, ilyen vágy magyar emberben nem támadt soha. Esztelen hódítás helyett Árpád csak akkora területet foglalt el, amekkorára népének szüksége volt. De ezen a területen minden előfeltételt megteremtett arra, hogy az ország Európa leghatalmasabb állama, lakossága pedig a világ legboldogabb népe legyen.

A magyar népnek azonban akkor is megvolt és ma is megvan az a különös sajátsága, hogy uralkodója vagy vezére kezébe, mint a viaszt, behelyezi magát,²⁹³ aki azután, ha bölcs, nagy és széles látókörű ember, felvezetheti a jólét és műveltség legmagasabb fokára, de viszont, ha gyenge, önző, kicsinyes vagy éppen rosszindulatú – lesüllyesztheti a züllés és nyomorúság minden poklának a fenekére.

Az új hazában Árpád – sajnos – kevés ideig uralkodott. A bánhídi csatában elvesztette három nő és hozzá hasonló fiát, sőt maga is halálosan megsebesült. Az akkor még kiskorú, Zsolt nevű fia már nem ismerte a küzdelmet és szenvedést, ő a hatalom és dicsőség fényében fejlődött férfivá. Azért nem fejezte be azt a gigászi művet, amit apja már majdnem készen a kezébe adott. Ugyanezt mondhatjuk Taksonyról és Gézaról is. Figyelembe kell venni, hogy a honfoglalás érdekében a magyarság minden épkézláb fia kemény harcos volt. Ezt a harci erőt Árpád utódai nem tudták célszerűen felhasználni. Nem volt olyan egyéniség köztük, aki ezt a szörnyű erőt korlátok közé tudta volna szorítani és az építő munka mezejére tudta volna vezetni. Ez kalandozásra csábított. A király engedélye nélkül a szélrózsa minden irányába özönlöttek az országból. Ez állandó vérvesztést okozott. Eldurvulást és az erkölcsök romlását vonta maga után. A szomszéd népek kormányai már nem tudták, hogy ki a magyar

²⁹⁰ A királyi szék és székhely, valamint a székely székek rendje szélesebb, közigazgatási jelentésre utal. Ráadásul még egy érdekesség: A szék és székhely igen régi lehet. A népgyűlésbe (országgyűlésbe) is azzal mentek. A *faszék* valójában rőzseköteg. Órákig ütve rajta sem zsibad el az ülő személy. Ebből lett a *fasces* is. A magyarázat tehát, hogy egy-két pálcát el lehet törni, de a köteget nem, hamis, az ősi magyar kapcsolatot eltakaró. – *A szerk.*

²⁹¹ Ezzel szemben a faluközösségek, illetve földbirtoklásuk Mária Terézia idejéig fennállt. – *A szerk.*

²⁹² Nem nyilvánvaló, amire többek közt a gepida=gyepűör megfejtés is utal. – *A szerk.*

²⁹³ A Szent Korona Eszme és Tan ennek ellentmond. – *A szerk.*

nép uralkodója, mert a kalandokat rendező vezérekkel mint egyenrangúakkal egyezkedtek.²⁹⁴

Az uralkodók gyengesége mellett a másik végzetes veszély abban mutatkozott, hogy annak idején a szíriai vallás felvétele alkalmával a magyar nép csalódott a táltosokban. A lelki összhang feloldódott. A hét isten imádását nem vette be a magyar nép. Ezt tükrözi a ma is ismeretes hét isten káromlása.

A rend felbomlásának oka mindig az uralkodó gyengesége. Amikor Géza trónra lépett, minden felelősséget a táltosokra hárított. És ahelyett, hogy a táltosokat arra kényszerítette volna, hogy kötelességüket teljesítsék, ő egy másik vallásban és idegen nemzetiségű papokban vélte az államrend támaszait megtalálni.

A nyugati egyház ebben a korban már fő terjesztője és melegágya volt a hűbériségnek és jobbágyságnak, azaz nemzet és társadalom kasztokra való osztásának.

Géza a német császárnál tapogatózott. Válaszul a császár követei – köztük Pilgrim passauai püspök – egyrészt a nyugati kereszténység terjesztésére kértek engedélyt, másrészt Gézát és főembereit is ennek az egyháznak híveiül akarták megnyerni. De ez nem sikerült. A magyar nép akkor sok közös vonásra ismert a görögkeleti vallásban a volt zend vallásuk nyomán. Amikor Pilgrim püspök megjelent Géza udvarában, a nemzeti érdek azt követelte, hogy a keresztény vallás felvétele erőszak nélkül, a nép vágya és ízlése szerint menjen végbe. De Géza ragaszkodott ahhoz, hogy megváltoztassa a magyar alkotmányt, amely szerint a szabad királyválasztás joga az uralkodó család tagjaira korlátozódott. Géza azonban fiát, Vajkot akarta utódául, ezért a kijelölés jogát magának akarta fenntartani. De ezt csakis a római egyház és a bajor herceg támogatásával tudta elérni. Az uralkodóház tagjai közül csupán Vazul támogatta Vajkot. Ezért Géza elhagyta Székesfehérvárt, a magyar törzs fővárosát, és áthelyezte székhelyét Esztergomba, hogy közelebb legyen Vazulhoz, aki Nyitrán tartózkodott, és a bajor határhoz, ahonnan már csapatokat várt a netáni felkelés leveréséhez. Azután udvarából eltávolított minden magyar testőrt és főembert, akiknek helyét német és olasz lovagokkal töltötte be. Végül családi összeköttetés tekintetében is teljesen a külföld felé tájékozódott, amennyiben lányai közül az egyiket férjhez adta a velencei dózse, a másikat pedig a lengyel király fiához. Míg a saját fia, Vajk számára Henrik bajor herceg apácának nevelt leányának, Gizellának a kezét kérte meg.

Géza második feleségéről, Adelheidről azt írja Brune von Querfurt: „qua totum regnum manu tenebat” (aki az egész államhatalmat kezében tartotta). Ez az Adelheid anyai ágon német származású volt, és a varsói királyi udvarban teljesen német légkörben nevelkedett. Magyarországra jöve, itt mindent megtett a királyi udvar elnémemesítésére és a nyugati kereszténység terjesztésére. Fiának, Vajknak a nevelését is egy német papra, Ascharikra (Astrik) bízta, akit azután Szent István még megkoronáztatása előtt esztergomi érsekké nevezett ki.

Gézának a német császárral, a bajor herceggel és Pilgrim püspökkel folytatott tárgyalásai is sok német papot és lovagot vonzottak a királyi udvarba, úgyhogy az – Schröfl szerint – már a bajor zsoldossereg odaérkezése előtt teljesen elnémemesedett. Ez a helyzet a német kultúra előnyére csak tovább fejlődött, amikor Gizella a német sereggel együtt Magyarországra érkezett és Szent István az ország kormányzását, valamint pénzügyeinek intézését Gunter thüringiai grófra bízta.

A bajor herceg nem eresztette el leányát üres kézzel, hanem ezer nemest és kilencezer harcost, összesen tízezer főnyi kíséretet adott melléje – akiket Schröfl szerint Géza pénzen toborzott – azzal a rendeltetéssel, hogy ez a sereg, ha a szükség kívánja, I. István trónöröklését biztosítsa, de egyúttal a feltótelek végrehajtását is ellenőrizze. A tízezer elindult Bambergből Frankenén át a Duna felé, amely mellett Pochlarnon és Tullnon

²⁹⁴ Az újabb kutatások erről is mást mondanak, nyugati szerződéses hadjáratokat. – *A szerk.*

keresztül megérkezett Esztergomba. Útközben a német sereg a pogány táltosokra már vadászott, akiket közülük megfoghatott, azt az akkori hivatalos kínzó módszerei szerint kivégezte vagy elevenen elásatta. A táltosok a német sereg elől menekülve Veszprém felé mindenütt fegyverre szólították a lakosságot. A magyar nép azonban nem mozdult a táltosok jajkiáltására, mert először is sohasem volt magyar szokás az uralkodó ellen fegyvert fogni, másodszer pedig nem tartotta a nép ekkor már a táltosokat méltóknak arra, hogy értük kardot rántson.

Míg a német sereg Esztergomban az út fáradalmait pihente, ezalatt a táltosok a Dunántúl minden vidékéről Veszprém alá sereglettek, hogy az ellenállást megszervezzék és a közben elhalt Géza fejedelem helyére ősi szokás szerint az Árpád-ház legméltóbb tagját, Kopát ültessék.

Veszprém fekvésére már Árpád felfigyelt. Elhatározta, hogy ezt a helyet az uralkodó család és a papság számára tartja fenn. Közelébe a megbízható becsei népet telepítette. Felügyeletével és védelmével egyik fiát, Jutást bízta meg. A Sió-hegyet Jutás palotája, szolgál- és őrszemélyzetének házai és a királyi család kincstárépületei foglalták el. A Mór-hegy tetején pedig a hét isten oltárai álltak, ahová jeruzsálemi minta szerint bizonyára egy nagy Bál-templom építését is tervezték. A hegy alját és környékét az ország fő táltosai szolgálóikkal, kincsekkel és ezek őrzőivel szállták meg. A magyar Jeruzsálem igazi kincseit azonban nem az itt felhalmozott arany, ezüst és drágakögyűjtemények, sem a görög és föníciai bíborszövetek képezték, hanem az a sok lécalakú fabot, amelyeken Európa és Ázsia hű földrajzi leírása, tízezer év története, a költészet és minden tudomány eredménye, valamint a vallás és az állam törvényei voltak felróva. Ennek a könyvtárnak – tekintettel a táltos kaszt régiségére, a babiloni, tyrusi és ninivei hosszan tartó szomszédságra és a magyar nemzet változatos történetére – sokkal nagyobbak és értékesebb nek kellett lennie, mint amilyen a ninivei téglakönyvtár volt.

A magyarok ugyanis, mint Elő-Ázsia népei (lásd: Ezékiel 37.), négyszögletű fabotokra írtak, helyesebben róttak minden feljegyezni valót, így üzenetet, törvényt, tudományt, költeményt és imádságot. Az ilyen teleírt botok végén kampók voltak, amelyeknek segítségével sorban zsinagregára akasztották őket.

Érthető tehát, hogy a németek jövetelének és öldöklésének hírére a magyar Jeruzsálem jajdult fel a legjobban. És itt kezdődött az ellenállás szervezése. De éppoly természetes az is, hogy a németek is ezen a helyen igyekeztek a magyarságra és ősi alkotmányára halálos csapást mérni. Mire a német sereg odaérkezett, Kopa vezér serege – és nem az egész magyarság! – is ott egyesült a táltosok fegyvert fogó férfiival.

A nagy harc végső küzdelme a Csatárhegy mögött, az ún. Kincsas-lapályon, az erdő egyik nagyobb tisztásán folyt, ahova Kopa vezér seregének maradványa védekezve hátrált... Itt pihennének az elesett vitézei a törzsnek. A környék népe azonban kincset sejtve a hantok alatt, azt sokszor feltúrta, a csontokat összevissza dobálta. Újabban művelés alá vették az egész területet. Azóta az ekevas is vet fel csontokat és hadfelszerelési tárgyakat, szépen kidolgozott sarkantyút...

A németek a győzelem után a várost feldúlták, a kincseket elrabolták. Tudatlanságukban a könyvtárt elégették. Kopa vezér holttestét felnégyelték, egy-egy darabját Jeruzsálem, Fehérvár, Győr, Esztergom kapujára szegezték. Azután a magyarság múltjának kiirtása érdekében a még megmaradt táltosokat megölték. Akik el tudtak menekülni a németek haragja elől, elvegyültek a nép között, múltjukat elhallgatták.

Ezek után a németek hozzáfogtak a térítéshez. Hogy milyen módon és milyen eszközzel, azt ismerjük a besenyők vezérének, Tonizóbának a sorsából, akit feleségével együtt elevenen temettek el, mert nem akarta hitüket felvenni.

Következett a püspökségek alapítása és az új államrend, a hűbériség alapjainak lerakása. A hét törzsi beosztást megszüntették. Helyette a frank birodalmi szervezet

mintájára az országot megyékre (Grafschaft) osztották. Az ősi törvényeket is eltörölték, helyette az akkori bajor törvényeket és a mainzi zsinat határozatainak érvényét vezették be. Ez a törvénytörés akkoriban divat volt Nyugat-Európában, tekintet nélkül a nép ízlésére, szokására. Az új törvények alaphangja a türelmetlenség és kegyetlenség.

A hűbériség Magyarországon sohasem valósult meg teljesen. A velejáró kötelezettségeket senki sem akarta vállalni, de a velejáró jogokat – akinek hatalmában állt – igyekezett mindenki kihasználni. Ez állandó perlekedésre vezetett, ami századokon át jellemezte a magyar közéletet. A hűbériség Kopa leverése után azonnal megkezdődött. Nemcsak az egyház jutott nagy földbirtokhoz. A megalakított püspökségek kaptak nagy birtokot, ezenkívül a tíz falunként megalakított plébániák is két telket és rajta lévő „jobbágyokat” is kaptak. A megyék területének egyharmada – mint Györffy György történész írja – a király rendelkezése alá került, adománybirtok lett. De ez nem egyszerre történt, hanem lassan. Ezért nem okozott lázadást. Mert a tízezer németet az egész nemzet könnyen kiverte volna.

Géza előtt annak idején bizonyára elhallgatták a német tanácsadók azt az elvet, hogy a koronázás és a „rex” cím, mialatt a fiának korlátlan hatalmat ad alattvalói élete és vagyona felett, ugyanakkor őt a német császár és a római pápa hűbéresévé teszi. Erre az elvre figyelmeztette Konrád császár I. Istvánt, amikor hűségesküre szólította fel és ennek hiánya miatt haddal megtámadta. Ugyanerre figyelmeztette VIII. Bonifác pápa III. Endrét, mikor őt a trónról letette és helyére Róbert Károlyt ültette.

Konrád császár hadüzenetével vált világhíressé I. István előtt a hűbériség veszedelme. Ezért mindent megtett elhárítására. A császár hadainak visszaverésével szakított a császári udvaroncokkal, megtartván a bajor kegyenceket. Ezzel az ország függetlenségét biztosította. A pápai hatalom terén pedig szakított a passauai püspökséggel, és a prágai püspökségtől szláv papokat kért. Hogy halála után törvényes örökösei maradjanak s az ország a németek ölébe ne hulljon, Vazul fiait megmentette. Ezzel párhuzamosan adományokkal biztosította a keleti egyház fennmaradását. A császár politikájának volt útjában Imre herceg is, akit a „vadkan” ölt meg. (Nyugaton ismert módja volt ez az ellenfél megsemmisítésének.) Ezzel szemben jelentkezett Péter, a császár embere, és ezzel párhuzamosan az István király elleni merénylet. Ekkor került szembe egymással a két német csoport az udvarban. Gizella özvegy királyné szembekerült Péterrel, és végül kimenekült az országból. Otthon apácázárda főnökként élte le életét.²⁹⁵

A táltosok kiirtásával az Elő-Ázsiából hozott magyar tudomány és műveltség gyökerei elvágattak, ennél fogva az egész magyar kultúra hervadni és pusztulni kezdett. Tanító nem lévén, az új nemzedékek nem tanulhatták meg a magyar múltat. Ami apáról fiúra maradt, mind csekélyebb és hiányosabb lett. A minden falut hatalmában tartó papság figyelte és kegyetlenül üldözte a honfoglalás előtti kulturemlékeket. A nyugati kereszténység képtelen volt az ősi magyar kultúra helyére újat állítani. A középkori egyházi latin kultúra önmagában is nagyon szűk határok között szorongott. Nemcsak a papok, de még a püspökök nagyrésze sem tudott írni-olvasni. Milyen kultúrát tudott az a papság terjeszteni, amely nagy hányadában analfabéta volt s még hozzá hívei nyelvét sem értette?

A hűbéri rend pusztító hatása

A magyar nemzet a honfoglalás előtt már több mint ezer évvel testben, vérmérsékletben, gondolkodásban és ízlésben teljesen egységessé fejlődött. Ezen az

²⁹⁵ Ezeknek az évszázadoknak a magyar történelmét csupán a rendelkezésre bocsátott írásos források alapján nézni, továbbviszi a következményét annak, amire Gonda a Schiller-féle első idézettel figyelmeztet! – *A szerk.*

egységen semmit sem változtatott az itt talált csekély idegen elem.²⁹⁶ A hűbéri rend megszervezése után azonban megkezdődött az idegen népek beszívargása, mégpedig nemcsak az ország szélére, hanem a belsejébe is. Ennek oka az volt, hogy a magyar ember sehogy sem akart a jobbágyorsba belenyugodni. Bár nyíltan nem tudott belőle szabadulni, de passzív rezisztenciával és mindenféle fűfanggal igyekezett helyzetén könnyíteni és az idegen földesúr életét megkeseríteni. A földesurak megunták az állandó küzdelmet, ezért szláv, német meg oláh jobbágyokat csaltak a szomszédból birtokaikra. De hogy a hűbérurak hogyan igyekeztek az ország nemzeti egységét megbontani, azt szemlélhetjük Korjatovics Tódor litván herceg példájában. Neki Róbert Károly (akit az utolsó Árpád-házi király, III. Endre trónjára VIII. Bonifác ültetett) 1339-ben Munkácsot és az egész északkeleti határvidéket hűbérül adományozta. Ez az úr telepítette be ruténnel. De nem azért, mintha ez a terület lakatlan lett volna, hanem azért, hogy alázatos jobbágyokat lásson óriási birtokán. Számos község van ezen a területen, amelyről meg lehet állapítani, hogy ősmagyar település volt, de ma már nyoma sincs bennük a magyar elemeknek. Azaz a nyom megvan, mert mindenféle magyar nevekkal és magyaros arcú meg testalkatú emberekkel találkozunk, akik azonban egy szót sem tudnak magyarul, sőt tiltakoznak az ellen, hogy magyaroknak tartsák őket. Hogyan jött létre ez? Úgy, hogy a falvakból távozásra szólított magyarok nem mindnyájan hagyták ott otthonukat, hanem alkalmazkodtak a földesúr kívánságához. A *Rádió- és Televízióújság* 1986. november 3-8. számában írja: „A gépkocsivezetőt, aki a magyar rádiósokat, Sós-kúti Máriát, Jónás Istvánt és Köves Józsefet a Szovjetunió nyugati tájain végigröpíti, Ferenc Józsefnek hívják. Ennek ellenére nem beszél magyarul, mert ukrán, ukrán az Ungvári Egyetem rektora, Lengyel Volodimir. Azután Petró Lizanec, az Ötödik sebesség másik alanya, végül Veress Gábor, a beregszászi pártbizottság első titkára.” Kétségtelen, hogy az ország nemzetiségi falvaiban kialakult egy vegyes fajta, amely már sem szlováknak, sem románoknak, sem germánoknak nem mondható, mivel erős magyar elem van vérében, jellemében. Hol ide-, hol odatartozónak vallja magát.

A vándordalosok

A pogány magyarságnak nélkülözhetetlen kulturtényezője volt a vándordalosok testülete. Ez az intézmény az elő-ázsiai népeknél volt nagymértékben elterjedve, bár a germánoknál is megtalálható. A dalosok a táltos papi kaszthoz tartoztak. Rendszeres állami és egyházi irányítás alatt állottak. A dalos, ellátva megfelelő parancsokkal, kiindult a meghatározott útiterv szerint kijelölt helyekre. A falvakban a vezető személynél szállt meg. Szabadon szólt a néphez. Előadásának tárgya: az újabb fejedelmi törvények, a főemberek családi, személyi és katonai eseményei, a népélet különösebb eseményei, természeti csapások, árvíz, tűzvész stb. Végül a külföldi események.

Az elmaradhatatlan lakoma alatt poharazgatás közben a dalos elregélte a nemzet történetének dicsőséges vagy szomorú eseményeit, azután a vallásos eposzból, az „Élő Valóból” valamelyik manó tetteit. Eldalolta az új nótát. A dalos azonban ezzel nem érte be, ugyanis nemcsak közölte mondanivalóját, hanem gyűjtötte is az új híreket, és tanulmányozta a nép hangulatát, sőt fejedelmválasztás és háborúk idején igyekezett azt megbízói érdeke szerint irányítani is. Nyilvánvalóan a nemzet életére és gondolkodásmódjára nagy befolyással volt, ezért István király mindenható minisztere, Gunter első intézkedése volt a pogány dalosok működésének betiltása, sőt a továbbiakban Astrik nyomására meg is ölette a karaboncot. Hogy azonban ezt az intézményt pótolja, keresztény dalosok toborzását rendelte el. Ezt a Szent Lázár rend vállalta, amely a maga dalnokait eleinte szlávok közül

²⁹⁶ Ez csak akkor lenne igaz, ha tényleg beköltözött volna ide 1230 éve kétmillió magyar. De ez nincs bizonyítva. – *A szerk.*

toborozta, és kizárólag a Mária-kultusz szolgálatába állította és a szentek legendáinak ismertetésére használta. Géza trónra lépésétől kezdve a lazarista dalnokoktól függetlenül egy másik, világi német dalnoki kar is működött a német eredetű főnemesi udvarokban, ahol a vendéglátó gazdák és őseinek vitézi öldökléseit dicsőítették olyan ízléstelen módon, hogy azt Anonymus is megsokallta.

A magyar nép „karaboncnak” nevezte dalnokait. A „kara” szó ősmagyar nyelven nem feketét, hanem „bátrát”, „erényest” és „kedvest” jelent. (Ugyanezzel a jelentéssel került etruszk közvetítéssel a latin nyelvbe is. A többi ósárja nyelv ezt a szót nem ismeri.) A „bonc” szó papi szó, az alsóbbrendű papságot értették alatta. A kara jelző a bonc szó előtt: karabonc, azt bizonyítja, hogy a nép a táltos kasztnak ezt az osztályát kedvelte.

Az egyházi dalnok a felszentelés előtt a papjelöltet „diakon” címmel jelöli. A nép ehhez a címhez hozzáfűzte a „karabonc” nevet. Így jött létre a „karaboncos diák” vagy garabonciás diák kifejezés, amely a népmesékben ma is szerepel. Az ötszáz év múlva a reformációval meghonosodott diákküldés: a legátus, így kelt életre, akitől a nép elvárja ma is, hogy a templomban szép beszédet mondjon, de utána az esti összejöveteleken ne szenteskedjék, hanem a leányokkal szórakozzék, a férfiaknak pedig kacagtató adomákat és diákcsalafintásokat mondjon.

A honvédelem megbénulása a hűbéri rendszerben

Géza fejedelem uralkodásáig az egész nemzet állandó katonai kiképzésben részesült, és minden falu lakossága be volt osztva egy-egy tömény keretébe. Akkor a magyar volt Európa első kultúrnépe és legtökéletesebb honvédelmi szervezete. Ez a két jelenség többnyire együtt jár és elválaszthatatlan egymástól.

A hűbériség bevezetésekor a tízezernyi német had veszedelmes ellenfélnek találván a négyszázezernyi magyar hadsereget, a hadkötelezettséget önmagára, az ún. „nemességre” korlátozta, a magyar népet pedig lefegyverezte és jobbágyságra korlátozta. Ezzel megszűnt a német császár elleni fenyegetés. Később Nagy Lajos és Mátyás király próbált a „nemesség” mellett magának a királynak hadsereget felállítani, de ez a törekvés az ő halálukkal megszűnt. A bandériumok felállítása, a nemesi hadra kelés pedig azt jelentette, hogy a honvédelem, amit a magyarság a honfoglalás koráig kiépített és hasznosan gyakorolt – megszűnt. A honvédelem az idegen származású (később a magyarságból is feltöltődött) nemességre hárult, az ország lakosságának egyhuzadára. Nagy veszélyek idején megkísérelték, hogy a jobbágyságot is bevonják a honvédelembe, de ettől a főnemesség húzódozott.

Az a rengeteg megalázás és néppusztítás, amely a magyar nemzetet a tatár, török és német inváziók során érte, mind a hűbériséggel járó néphadsereg hiányának következménye volt. És amikor Széchenyi István általános katonai kötelezettséget javasolt, ugyanakkor természetesnek és elengedhetetlennek tartotta a jobbágyság felszabadítását. A néphadsereg Géza fejedelem uralkodásával megszűnt.

A hűbéri rendszerrel együtt járó általános hanyatlás alól a földművelés, az állattenyésztés, sőt a közerkölcs sem lehetett kivétel. A magyar nemzet, amely Turántól Kis-Ázsián, Szírián, a Kaukázuson és az Urálon át a mai hazáig sok küzdelmet megért, mindig jólétben és bőségben élt. Csak itt kellett nélkülöznie, a Kánaán földjén.